

Vergissing

‘Niet schrikken, alles is goed, ik ben bij je.’

Mijn moeder fluistert in mijn oor.

Ze trekt mij tegen zich aan en kust me.

‘Er zijn hier nog meer mensen.

Daarom moeten wij fluisteren.

Anders worden ze wakker.’

Het is donker en het ruikt vreemd.

Ik vraag waar mijn vader is.

‘Er is een fout gemaakt, een vergissing.

Maar alles komt weer goed’, zegt mijn moeder.

‘We zijn even op reis met een heleboel andere mensen. Straks gaan we weer naar huis.

Daar is papa dan ook.

Hij ging gisteren vroeg naar kantoor.

Toen kwamen ze ons ophalen.

Jij was heel slaperig, weet je nog?

Ik heb een briefje voor papa geschreven.

Dat zullen ze aan hem geven.’

‘Ssssjt’, klinkt er.

Mijn moeder fluistert dichterbij mijn oor.

‘Ga maar lekker slapen. Ik blijf bij je.

Morgen gaan we ons kamp bekijken.

Over een paar dagen gaan we weer naar huis.

Naar papa.’ Ze geeft mij een kus.

Op de tweede dag komt er een brief van mijn vader.
Op de vierde dag krijgen we een pakje van hem.
Na een week gaan we terug.
Een paar andere mensen gaan ook mee.
De meeste mensen moeten blijven.

Mijn vader wacht ons op.
Hij zoent mijn moeder en mij. Ze huilen.

Trekpopje

‘Doe je ogen dicht’, zegt mijn moeder.

‘Je mag ze pas opendoen als ik het zeg.

Afgesproken?’

Ik doe mijn ogen dicht.

Ze tilt me uit bed en loopt met me door het huis.

Ik kijk even.

‘Nee, schatje, ogen dichthouden’, zegt mijn moeder.

We komen bij mijn vader.

Dan zegt ze: ‘Doe ze nu maar open.’

Mijn vader en moeder zingen ‘lang-zal-hij-leven’.

Ze kussen me op mijn wangen.

Mijn vader neemt mij over van mijn moeder.

‘Wil je je cadeautjes niet uitpakken?’, vraagt hij.

Hij wil me op de grond zetten.

Maar ik hou hem stevig vast.

‘Dat is allemaal voor jou’, zegt mijn moeder.

Ze pakt een rood pakje van de tafel.

Ik probeer met één hand het pakje open te maken.

Mijn vader zet mij op de grond.

Met twee handen scheur ik het papier open.

Er komt een platte houten pop met touwtjes uit.

Een trekpop.

Mijn moeder pakt een touwtje en geeft het aan mij.

‘Trek hier maar aan’, zegt ze.

Ik geef een ruk aan het touwtje.
De pop doet zijn armpjes en beentjes opzij.
Ik moet erom lachen en trek nog een paar keer.
‘Er zijn nog veel meer cadeautjes. Kijk maar’,
zegt mijn moeder.
Maar ik kijk naar de trekpop in mijn hand.
‘Het is te veel tegelijk’, zegt ze.
‘Laten we de rest straks maar geven.’

Mijn vader tilt mij op en zet me op zijn schouders.
Hij loopt met mij naar het grote bed van mijn
ouders.
Daar bukt hij en laat mij op het bed vallen.
Met z’n drieën kruipen we onder de dekens.
We lachen om mijn trekpopje.
Later krijg ik ook de andere cadeautjes.

Kruidenier

Mijn moeder staat in de winkel. De deur is open.
Ik hoor haar praten met de winkelmeneer.
Het regent. Overal om mij heen is zand.
En ik zie bakstenen.
Ik probeer een baksteen rechtop te zetten.
Maar hij valt om in het zand.
Mijn moeder komt naar buiten.
'Vind je het lekker in de regen?', vraagt ze.
'Wil je je emmer en schep? Ik haal ze wel even.'
Ze vraagt de kruidenier even op mij te letten.

Even later is ze terug. Ik ga meteen scheppen.
Er is ook een vormpje bij.
'Ik ga weer naar boven', zegt ze.
Ze kust mij op mijn natte voorhoofd.
Ik geef een kusje op haar natte kin.
Met mijn schepje klop ik het zand plat.
De baksteen blijft staan.
Ik doe zand in het vormpje.
Ik maak een hele rij zandtaartjes.

De steen valt om. Ik zie twee voeten.
Ik ga rechtop staan.
Een jongen kijkt mij aan.
Hij houdt een voet boven een taartje. Pets.
De grootste taart is kapot.

Hij trapt op alle taartjes.
Het vormpje verdwijnt in het zand.
Hij trekt de capuchon van mijn hoofd.
'Haha, wat een Jodenjas.'
Er komt allemaal zand op mijn hoofd.
Ik moet huilen en ren naar huis.

Mijn moeder doet de deur open.
'Ach, schatje, wat is er gebeurd?', zegt ze.
Ze drukt me tegen zich aan.
'Waar zijn je emmer en schepje?'
Ze gaat ze halen. Ik wil niet mee.
Later komt mijn vader thuis.
We vertellen hem wat er gebeurd is.
Mijn vader vraagt: 'Was het de jongen van de
kruidenier?' Ik knik.
Mijn vader gaat naar de winkel.
Na een tijdje komt hij terug.
Hij zegt: 'De kruidenier zegt dat het zijn zoon niet
was. En dat hij ons nog gewoon alles verkoopt.
Dat geeft hem al moeilijkheden genoeg.'

De volgende middag huilt mijn moeder.
'De kruidenier wilde mij niets verkopen', zegt ze.
'Toen vroeg ik: "Waarom niet?"
Hij zei dat het verboden was.'
Mijn vader zegt: 'Ik ken iemand met een winkel.
Die wil ons wel helpen.'

Ik kruip bij mijn moeder op schoot.

Mijn vader komt bij ons.

'We hebben een kringetje van hoofden', zegt hij.

'Nu kunnen we elkaar tegelijk een kusje geven.'

Dat doen we.

Pont

Samen met mijn vader ga ik naar de pont.

Overall ligt sneeuw.

De pont is nog aan de overkant van de Amstel.

Ik bibber. Mijn vader trappelt op de grond.

Hij beweegt zijn armen heen en weer.

Ik doe hem na. Zo staan wij samen te trappelen.

Als de pont aanlegt, stappen wij op.

‘En’, vraagt de pontbestuurder aan mij. ‘Wil jij nog steeds pontbestuurder worden?’ Ik knik.

Met zijn drieën lopen we naar de stuurhut.

De pontbestuurder klimt de trap op.

‘Nou, kom je nog boven?’, roept hij.

‘We moeten vertrekken.’

Mijn vader zegt dat het niet kan. Wat als iemand het merkt?

‘Ach, er is toch niemand’, zegt de pontbestuurder.

Mijn vader helpt mij de trap op.

Ik ga de kleine stuurhut in. Mijn vader past er niet meer bij. De pontbestuurder zegt: ‘We vertrekken.’

Hij draait aan allerlei dingen. Ik schrik van de fluit.

Voor mij is een groot stuurwiel.

‘Ga jij maar sturen’, zegt de pontbestuurder.

‘Als je zo draait, gaan we die kant op.’

En als je zo draait, gaan we de andere kant op.’

Ik kan hem bijna niet verstaan.

Alles trilt en rammelt. En de motor maakt veel lawaai.
We zijn al los van de wal.
De pontbestuurder pakt mijn handen.
Hij legt ze op het wiel. Ik kijk om mij heen.
'O, je ziet natuurlijk niets.'
Met één hand tilt hij mij op.
We zijn midden op het water.

Beneden staat mijn vader.
Zijn haren waaien over zijn gezicht.
Ik pak het stuurwiel en draai.
'Kijk nou es wat je doet', zegt de pontbestuurder.
'We gaan helemaal verkeerd.'
We varen niet naar de overkant, maar de rivier op.
'Terug, terug, kapitein!', roept hij lachend.
Ik stuur snel terug naar de goede kant.
De pontbestuurder zet mij weer op de grond.
Hij lacht. 'Mooie schipper ben jij.'
De pontbestuurder draait snel aan het wiel.
Als we stil liggen, neemt hij mij mee de trap af.

Mijn vader pakt een sigaar. 'Geef dit maar aan de
pontbestuurder. Omdat hij jou heeft laten sturen.'
Ik geef de sigaar.
'Dank je wel. Kom je nog eens terug?', vraagt de
pontbestuurder. En tegen mijn vader zegt hij:
'Die kleine heeft het goed gedaan.'
We lopen de pont af.

Meneer Paul

Mijn vader neemt mij mee naar kantoor.
Mijn moeder heeft op mijn jas een gele ster genaaid.
Ze zegt: 'Nu heb jij net zo'n mooie ster als papa.'
Ik vind het wel mooi, maar ik heb liever geen ster.
Het is een heel eind lopen.
Mijn vader neemt me af en toe op zijn schouders.

We komen bij een gewoon huis.
Mijn vader drukt een paar keer op de bel.
Ik vraag waarom hij dat doet. Want ik mag altijd
maar één keer drukken.
Hij zegt dat hij dat later nog wel eens uitlegt.
We lopen de trap op en een gang door.
Daar klopt hij op een deur.
Iemand doet open en zegt zacht hallo.
Tegen mij zegt hij: 'Zo, dus jij bent de zoon van je
vader. Aangenaam kennis te maken, meneer.'
Hij geeft mij een hand.
Ik lach een beetje.
We gaan naar een kamer met kleine tafels. Op elke
tafel staat een schrijfmachine.
Mijn vader zegt dat hij even weggaat.
'Ik ben zo terug, nergens aankomen.'

Ik loop naar meneer Paul.
'Waarvoor zijn al die schrijfmachines?', vraag ik.

Hij zegt dat ze om te typen zijn.
'Heb je ze al geteld?', vraagt hij.
Dat ga ik doen.
Ik tel er dertig. Dat is goed.
Meneer Paul vraagt of ik iets wil typen.
Hij laat zien hoe het moet.
Daarna pakt hij mijn vinger.
Samen met mij typt hij mijn naam.
'Vind je het leuk?', vraagt hij.
Ik wil nog meer typen.
Meneer Paul pakt een stapel kussens.
Zo kan ik beter bij de toetsen.
Ik ga typen, eerst mijn vaders naam.
Na een poosje heb ik geen zin meer.
Meneer Paul is ook klaar met typen.

Mijn vader komt terug. Hij ziet dat ik getypt heb.
'Dat is aardig van u, meneer Paul', zegt hij.
We gaan weer weg.
Mijn velletje mag ik meenemen.

Muiderpoort

Een harde schreeuw. Ik word wakker.

Mijn kamerdeur wordt opengerukt.

Er stampt iemand naar binnen.

Het licht gaat aan.

‘Wat is hier?’, roept de man.

Mijn moeder komt binnen.

Ze zegt: ‘Dit is de kleine jongen. Gaat u weg daar.

Ik zorg voor hem.’

‘Opschieten, opschieten!’, schreeuwt de man.

Mijn moeder komt naar me toe.

Ze zegt: ‘Wakker worden, schatje, we moeten op reis. Dat hebben we je toch verteld?

Dat we misschien weer op reis moesten?

Nu is het zover. Wees lief. Kleed je zelf even aan, net als anders.’

‘Opschieten, opschieten!’, schreeuwt de man weer.

Het komt nu uit een andere kamer.

Ik draai me om. Ik wil slapen.

‘Opschieten!’, hoor ik nu vlakbij.

Mijn deken wordt van me afgerukt.

Ik gil. Mijn moeder komt eraan.

Ze zegt tegen de man: ‘Wat denkt u wel.

Nu hebt u het kind aan het huilen gemaakt.

Ik zou toch voor hem zorgen? Zo duurt het nog langer.’

‘Opschieten!’, schreeuwt de man. ‘We moeten weg.
Dat is mijn opdracht.’
Hij zwaait zijn geweer over zijn schouder.
Dan gaat hij de kamer uit.

Mijn moeder vraagt mij of ik me zelf wil aankleden.
Zij heeft nog zoveel te doen.
Ik begin me langzaam aan te kleden.
De man met het geweer komt naar mijn deur.
‘Opschieten!’, schreeuwt hij weer.
Mijn moeder komt vragen wat ik mee wil nemen.
Ik weet niets.
Ze pakt mijn knuffellapje en stopt hem in de koffer.
Ineens denk ik aan mijn trekpop.
Die wil ik ook meenemen. Maar de koffer zit al dicht.
Mijn vader zegt dat ik de pop zelf moet dragen.

We lopen de trap af, naar buiten.
Mijn vader sjuwt twee koffers. Mijn moeder heeft
twee tassen. Ik moet haar jas vasthouden.
Het is heel ver lopen. Ik moet huilen.
Mijn vader zet me op zijn schouders.
Eén koffer geeft hij aan mijn moeder.
De soldaat roept: ‘Opschieten!’
Mijn moeder zegt dat hij ook wel wat kan dragen.
Hij zegt dat hij dat niet mag.
‘Dan lopen wij net zo langzaam als we willen’,
zegt mijn moeder. De soldaat pakt haar koffer.

Na een tijdje zet hij de koffer neer. 'Nu moeten jullie hem zelf dragen. Anders zien ze mij', zegt de soldaat. Om de hoek moeten wij een huis in. Er zijn nog meer mensen. We mogen maar twee koffers mee, zeggen ze. Mijn moeder haalt wat dingen uit de tassen. Die probeert ze in de koffers te doen. Ze haalt ook dingen uit de koffers. Anders past het niet. De deur gaat open. Het wordt stil. Er komen mannen in lange, zwarte jassen binnen.

We moeten in een volle auto. Daarna komen we in een zaal. Het is er erg druk. 'Waar zijn we?', vraag ik. 'In de schouwburg', zegt mijn vader. 'Vroeger werd hier toneel gespeeld.' In een lange rij schuifelen we langs allemaal tafels. Bij elke tafel krijgen we stempels. Het is heel vol. Ik zie Trude. Bij haar hebben we wel eens gelogeed.

We moeten weer naar buiten. De mensen zeggen dat we naar station Muiderpoort gaan. We stappen de trein in. Het is erg vol. In de trein horen we dat we naar kamp Westerbork gaan. Ik vertel dat mijn moeder en ik daar al zijn geweest.

De trein stopt vaak.
We moeten weer een eind lopen.
En in de rij staan en stempels halen.
Mijn vader vraagt of het weer een vergissing is.
Dat is niet zo.
Hij zegt dat we nu snel naar Palestina zullen
vertrekken. Dat hoopt hij.

We komen in een andere barak dan de vorige keer.
Mijn moeder pakt lakens uit de koffer.
Ze maakt ons bed op.
Mijn vader slaapt ergens anders.
Met mijn trektop en mijn knuffellapje ga ik naar
bed. Ik ben heel moe.